

HET INTREDEN VAN JONGEREN IN HET RELIGIEUZE LEVEN

door Fr. Enzo Bianchi

uitgesproken tijdens een samenkomst van Waalse Jezuiten in mei 2007, als antwoord op drie vragen met betrekking tot het geringe aantal roepingen voor het religieuze leven in West-Europa

Allereerst zou ik pater provinciaal willen bedanken voor zijn uitnodiging. Ik heb er een beetje tegenop gezien om vandaag hierheen te komen. Ik zal zonder omhaal van woorden vrijelijk tot u spreken en vooral mijn best doen te antwoorden op de vragen die mij zijn gesteld. Hopelijk komt dit overeen met wat u van mij verwacht. Ik hoop niemand door mijn woorden pijn te doen. En dat u mij ziet als een eenvoudige broeder temidden van u die mijn broeders zijn.

1. Wat zijn volgens u de oorzaken voor het geringe aantal intredingen in het religieuze leven in het West-Europa van vandaag?

Dit is een moeilijk te beantwoorden vraag: de “roeping” immers is het handelen van de Heer zelf waardoor Hij mannen en vrouwen roept om Hem te volgen en, in het bijzonder, om zichzelf in het religieuze leven aan Hem toe te wijden. Omdat het gaat om een handelen-in-vrijheid van de Heer behoudt de roeping een mysterieuze dimensie waarop de mens helemaal geen grip heeft. Maar het woord van God die roept is tegelijkertijd ook een relationeel woord dat resoneert in de geschiedenis, op specifieke plaatsen en tijden, en dat een beroep doet op de verantwoordelijkheid en het engagement van de mens. Van dit antwoord van de mens op het goddelijk woord hangt de geloofsgetuigenis in de wereld af, het feit dat God “verteld” kan worden aan mannen en vrouwen van vandaag. De overweging over het slinkend aantal personen dat zich engageert in het religieuze leven in West-Europa valt dus binnen dat kader en krijgt daar haar zin.

Het geslonken aantal roepingen in het religieuze leven heeft oorzaken van verschillende aard. Allereerst sociologische : het teruglopen van de geboortes ; het feit dat je steeds zeldzamer grote gezinnen aantreft (en verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat veel roepingen tot het priesterschap en het religieuze leven voortgekomen zijn uit gezinnen met veel kinderen) ; het verminderen van het aantal christenen (het christendom is in de minderheid geraakt). Op economisch vlak heeft de algemeen toegenomen welstand het panorama radicaal veranderd, vergeleken met de na-oorlogse jaren die een opbloei hadden laten zien van priester- en kloosterroepingen in een context van armoede en gebrek. Andere factoren hebben voor belangrijke veranderingen gezorgd op kerkelijk- en geloofsgebied. Op cultureel niveau – Danièle Hervieu-Léger spreekt over onze maatschappij als over de eerste post-traditionele maatschappij – vormt de breuk met de traditie een belangrijk element in de crisis van het geloof en in de overdracht ervan, hetgeen ook leidt tot een zwakkere greep van het kerkelijk instituut op het leven en bewegen van personen.

De secularisatie, en heden ten dage misschien de “secularisatie van de secularisatie”, is nóg een oorzaak, vanwege de opkomst van een cultuur die gekenmerkt wordt door het nihilisme en door de technologie- en informatica-samenleving. Al deze factoren hebben ertoe bijgedragen de “christelijke” wereld te verwijderen van een maatschappij die tot op de dag van gisteren veelal doordeesemd was van de Kerk. Bovendien scheidt het zich terugplooiën op de thematiek van het zich innerlijk goed-voelen en zichzelf verwerklijken, in het kader van

wat men zou kunnen noemen de “zelfverheerlijking”, de condities voor het op zoek gaan naar therapeutische relaties en naar een syncretische godsdienstigheid, die ieder voor zichzelf uitdoktert en die eerder haar uitdrukking vindt in de “New Age” dan in het “oude” christendom.

Deze crisis van het christendom brengt vanzelfsprekend een crisis van het religieuze leven met zich mee. Een groot deel van de religieuze congregaties die gesticht zijn met een bepaald doel – sociaal, hulpgevend, caritatief... – hebben inmiddels de ervaring opgedaan, dat het zo specifieke principe dat aan hen leven heeft gegeven, zich nu transformeert tot een principe dat leidt naar de dood : het maakt hun tegenwoordigheid doelloos en misplaatst. Andere factoren, die beslist niet gunstig zijn voor het ontstaan van nieuwe roepingen, vinden we op kerkelijk gebied : de onbekendheid met de fundamentele waarheden van het geloof, zelfs onder christenen die praktizeren ; het feit dat de geloofswoorden en – gebaren vandaag niet meer voor zichzelf spreken, maar steeds weer moeten worden uitgelegd, hernieuwd, gerechtvaardigd ; de stemming van vermoeidheid en frustratie tenslotte, die men bespeurt in talloze christelijke gemeenschappen.

Het is juist de veelheid van spiritualiteiten, die de periode van ontwikkeling en vermenigvuldiging van de orden en congregaties in het christelijk tijdperk heeft gemarkeerd, die nu haar zwakte openbaart. Zij blijkt niet in staat hen die de *navolging* van Christus radicaal in praktijk willen brengen te motiveren. Zij ontdekken immers dat de doelen waarvoor ze zich inzetten efficiënter en zonder celibaatsverplichting via andere vormen van werk en verbintenis kunnen worden bereikt. De groei van het welzijnswerk heeft duidelijk gemaakt dat het religieuze leven in feite niet nodig is om bepaalde vormen van getuigenis en dienstbaarheid ten gunste van armen en noodlijdenden gestalte te geven.

Om tot de wereld van de jongeren te komen, moeten we denken aan de snelle antropologische verandering, die een sterke dissymetrie heeft geschapen tussen de verplichtingen die het religieuze leven met zich meebrengt en de verwachtingen van jonge mensen. Denken we alleen al aan wat men tegenwoordig bij heel veel jongeren opmerkt : de moeite die zij hebben om een keuze te maken en tot zich te laten doordringen dat die definitief zou kunnen zijn, alsook om vol te houden en trouw te blijven. Of ook aan hun onbegrip voor ascese en zich iets ontzeggen, hun behoefte aan zelfbevestiging op professioneel en economisch vlak, hun zoeken naar van de ene kant onafhankelijkheid, van de andere bescherming, hun vluchten voor lijden en vermoeidheid, hoe onpopulair celibaat en kuisheid bij hen zijn, niet alleen door hetgeen de communicatiemiddelen propageren, maar deels misschien door de nadruk waarmee kerkelijke middelen het gezin ophemelen, en tenslotte – maar dat is niet de geringste reden – het analfabetisme wat het geloof betreft, hetgeen het nodig maakt, dat aan jongeren die toch naar de kerk zijn blijven gaan, elementaire catechese wordt gegeven.

Het valt goed te begrijpen dat al deze gegevens het religieuze leven voor de jongeren vreemd maken, ver weg, niet erg aantrekkelijk. En we moeten niet vergeten, dat die “jeugdige breekbaarheid” het volhardend juist voor hen die erin slaagden in te treden ook uiterst precair maken. Kerkelijke en religieuze milieus zoeken nu, vaak met angst in het hart, “antropologische aanknopingspunten”, om met de jongeren tot een gesprek te geraken, hopen door hen begrepen te worden, hun het Evangelie te verkondigen en voor hen de levenswijze die zij vertegenwoordigen aantrekkelijk te maken.

Maar al heeft, wat ik nu gezegd heb, een zekere geloofwaardigheid en relevantie, op de allereerste plaats moet het religieuze leven bij zichzelf te rade gaan. De goede vragen stellen is waarschijnlijk belangrijker dan de antwoorden te vermenigvuldigen of aan te vullen. Het religieuze leven beslaat op zijn minst het niveau van de roeping tot het *leven*, tot het *geloof* en tenslotte tot het *religieuze leven*, dat wezenlijk gekenmerkt wordt allereerst door het *celibaat* en het *leven in gemeenschap* en vervolgens door een eigen *zending*. Daarom worden

de religieuzen geroepen zich te bezinnen op de *vitaliteit* van hun communiteiten, op de kwaliteit van hun *geloof* en op radicaliteit van de *navolging van Christus*, die zij uitstralen.

a. De vitaliteit

Antwoorden op een roeping betekent heel je leven, het enige dat je hebt, op het spel zetten in een vooraf bepaalde vorm. Welnu *het is leven, dat leven aantrekt*. Alleen een levende gemeenschap, die laat zien dat de *sequela Christi* bezielend en veredelend is, dat zij mensen en relaties waardevoller maakt, kan verwachten *roepingen aan te trekken*. En dat kun je niet zeggen van een gemeenschap van intellectuelen, noch van een werkploeg of van een pastorale beleidsgroep en ook niet meer van een communiteit die bestaat uit bejaarden die geen toekomst meer hebben. Volgens mij moeten de religieuzen van hun bestaan *een goed, mooi en gelukkig leven* maken, naar het voorbeeld van Jezus zelf! Natuurlijk heeft men dikwijls benadrukt dat het christelijk religieuze leven *goed* was, naar de wil van de Heer: deze goedheid komt tot uiting in het gebed, in de zorg voor anderen, volgens het onderricht van Christus. Maar het leven van Jezus is ook mooi en gelukkig geweest: de religieuzen zouden zich daarom uitsluitend moeten bezighouden met hun leven ook zo mooi en gelukkig te maken.

Bieden onze gemeenschappen de mogelijkheid tot onderlinge vriendschap, of zijn zij er bang voor? Kunnen zij gewoon gezellig samen feesten? Hebben zij die verbazingwekkende contemplatieve kennis van de natuur? In één woord, zijn zij in staat het leven van hun leden mooi en gelukkig te maken? Willen we ons verantwoord bezig houden met de toekomst van onze communiteit, dan moeten we de kwaliteit van ons leven onderzoeken en ons afvragen of wij in staat zijn een toekomst aan te bieden aan een jongere, die vol verwachting en onbevangen vraagt geheel en al de Heer te mogen volgen. Wat we ons nu moeten afvragen is : welke belofte van leven kan onze religieuze gemeenschap een jongere aanbieden?

b. De kwaliteit van het geloof

Door te spreken over kwaliteit is het zeker niet mijn bedoeling de oprechtheid van het geloof van religieuzen in twijfel te trekken, maar wil ik er de nadruk op leggen dat een religieuze gemeenschap vandaag de dag ook een *school voor vorming tot het geloof* moet zijn. De jongere is op zoek naar iets wezenlijks, dat vóór alles te maken heeft met de kern van het geloof, en niet met prestaties, bijzondere opdrachten of apostolaatswerk. *De roeping vraagt : de Heer volgen en radicaal leven volgens het Evangelie*. De vormen waarin deze roeping zich vertaalt zijn secundair. De specifieke vorming van ieder Instituut of iedere Orde moet in deze tijd dus worden aangevuld met fundamenteel geloofsonderricht aan de novice, want de catechetische vorming in de parochies is helaas dikwijls teleurstellend. En de jongeren die wegen zijn gegaan die ver van de Kerk liggen zijn talrijk, wegen die hen niet eens hebben laten profiteren van het weinige dat regelmatige kerkgangers hebben meegekregen.

De kwaliteit van het geloof houdt ook de kwaliteit van het vieren van het geloof in, dus van de *liturgie*. Het karakter van een communiteit is het duidelijkst zichtbaar in haar liturgie. Ook het monastieke leven worstelt met het probleem van het geringe aantal roepingen. Maar door zijn liturgie – waaraan gewoonlijk bijzondere aandacht en zorg wordt besteed – is het toch aantrekkelijk of minstens interessant voor jongeren. Zonder dat dat evenwel de problemen van de terugloop in de kloosters oplost. Religieuze gemeenschappen moeten plaatsen van gezond en sterk geloof zijn, gevoed door de Schrift en door de liturgie. Zelfs als een gemeenschap die vervuld is van religieuze verplichtingen, van gevoel voor het spectaculaire, het bovennatuurlijke, het wonderbaarlijke, ja zelfs van aanbidding van de

persoonlijkheid van de verantwoordelijke, als die gemeenschap talrijke personen zou aantrekken, geloof ik niet dat *dat* een richtingwijzer zou zijn voor de te volgen goede weg.

c. De radicaliteit van de navolging

Het religieuze leven bevat een kern die het nooit kan opgeven : de navolging van Christus in het celibaat en in het gemeenschapsleven. Vooral de kwaliteit van het samenleven is het die beslissend getuigt voor de geloofwaardigheid van een communiteit. Zij onthult hoe echt haar vriendelijkheid en saamhorigheid zijn. Want celibaat, armoede en gehoorzaamheid openbaren en ontplooiën zich in al hun schoonheid als de gemeenschap radicaal evangelisch leeft, met liefde, met *agapè*. En het is wel duidelijk dat een jongere zich spontaner zal geven aan een gemeenschap, waar hij zich bemind voelt en bemerkt, dat hij er zelf in liefde zal kunnen groeien. In een toespraak, die hij op 20 november 1992 gehouden heeft tot de deelnemers van de Plenaire Vergadering van de Instituten van het Gewijde Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, beklemtoonde Johannes Paulus II : “Heel de vruchtbaarheid van het religieuze leven *hangt af van de kwaliteit van het broederlijk samenleven*. Sterker nog, de huidige opleving wordt gekenmerkt door een zoeken naar eensgezindheid en gemeenschappelijkheid. Daarom zal het religieuze leven des te betekenisvoller zijn naarmate het er beter in zal slagen “broederlijke gemeenschappen te stichten, waarin men God zoekt en Hem boven alles liefheeft”. Daarentegen zal het zijn bestaansrecht verliezen iedere keer dat het deze dimensie van de christelijke liefde vergeet, die bestaat in het samen met hen die dezelfde roeping ontvangen hebben bouwen aan een kleine “familie van God”. Het broederlijk samenleven moet een afspiegeling zijn van “de goedheid en mensenliefde van God onze Heiland” (Tit 3,4), die verschenen is in Jezus Christus. “

Het overwegen van de mogelijke oorzaken van het teruglopen van de religieuze roepingen heeft ons ertoe gebracht onze aandacht te richten op de religieuze gemeenschap en er de essentiële elementen van te onderzoeken. Het zou immers paradoxaal zijn als de bezorgdheid om “roepingen te hebben” ons onze eigen en essentiële roeping, - nl. om als religieuze gemeenschap onszelf te zijn, zelfs als wij op het punt van sterven staan, - uit het oog zou doen verliezen. In dit opzicht zou ik willen wijzen op een belangrijk feit : het is beter ook aandacht te schenken aan de aanwezigheid van de ouderen dan zich uitsluitend zorgen te maken over nieuwe aanwas.

Tot op zekere hoogte zou ik durven zeggen dat hun aanwezigheid belangrijker is dan die van de jongeren : zij getuigen immers van een christelijk leven en van een volharding, die bewondering verdienen. Als zij er niet zijn en als het leven er niet in slaagt hén bij elkaar te houden die zich toch voor hun hele leven hadden geëngageerd, op wat voor christelijke radicaliteit zou zo'n communiteit zich dan kunnen beroemen? Heus, in het religieuze leven zijn de ouderen het bewijs van het leven dat er geleid is. En dát is het dat ervoor zal zorgen dat er altijd een toekomst zal zijn voor het religieuze leven. Een communiteit vormt een ecosysteem : conform de ecologische wetten heeft zij een dynamische en trouwe kern nodig om het leven te doen voortduren. Zonder deze kern zal het leven geneigd zijn af te brokkelen en zullen nieuwe roepingen zeldzaam zijn.

2. *Wat zou nú, volgens u, het intreden van jongeren in het religieuze leven bevorderen? Wat is er dat hen al of niet aan kan trekken (of aantrekt)? Wat zou u daarover kunnen zeggen voor een Orde als de onze?*

In de Kerk gaat het er altijd om, de eisen van het eeuwige Evangelie te vertalen in de gebeurlijkheden van de geschiedenis. Christus, die “Dezelfde is gisteren, vandaag en tot in eeuwigheid” (Hebr 13,8) moet mannen en vrouwen vinden die het eeuwige woord van God weten na te vertellen in talen die de mens begrijpt. Hiervoor is het nodig dat men het luisteren naar de Geest in eenklank weet te brengen met de creativiteit van het verstand. Dat vereist wijsheid en geestelijk inzicht (Kol 1,9). De ondervinding leert dat de eigen heiligheid van vele leden van een religieuze gemeenschap niet voldoende is om roepingen te trekken. Eerder is het het persoonlijk charisma van de een of van de ander, dat dat bewerkt. Dat wil zeggen de capaciteit van een verlicht en wijs persoon, die het leven uitstraalt en overbrengt, zonder personen aan zich te binden, maar door hen te oriënteren naar een vrij antwoord op de eisen van het Evangelie. Dat is dan een gave van God, die de Geest in Zijn vrijheid bewerkt. En, hoe het ook zij, zelfs als een religieuze communiteit moet ophouden te bestaan, is haar hele bestaansreden vervat in de heiligheid van de personen die erin hebben geleefd, in de liefde die ze er elkaar hebben gegeven, in de Godservaring die ze erin hebben opgedaan.

Ik geloof niet dat – tenzij we riskeren het ons in te beelden – er een afdoende manier is om te antwoorden op de vraag wat het intreden van nieuwe personen in het religieuze leven zou kunnen begunstigen. Ieder communiteit heeft haar eigen fysiologie en iedere jongere zijn eigen levensverhaal, zijn eigen zoektocht, die vóór alles een zoeken naar zin is. Geconfronteerd met de zedenverwildering, waar de seculiere maatschappij vol van is, richt de vraag die de mens van vandaag, en vooral de jongere, bezielt, zich op de *zin* van zijn leven, op de richting die hij aan zijn bestaan moet geven. Zelfs als die onuitgesproken blijft en niet in woorden wordt geformuleerd, is het deze vraag die de zoektocht van een jongere motiveert. En het is op deze vraag dat een religieuze gemeenschap genoodzaakt is antwoord te geven, oriëntatie en advies. Door een geduldige bereidheid tot aandacht geven en luisteren, en dus dank zij personen die de kunst verstaan aandachtig en in de diepte te luisteren, zal zij deze behoefte moeten opsporen en zich in dienst stellen van de zoektocht van de jongere. Als een gemeenschap niet weet om te gaan met de vragen waar een jongere mee zit, dan zal zij zonder twijfel niet een *forma vitae* uitstralen die die jongere zich voor zijn hele leven eigen zal willen gaan maken.

Het spreken over de *profetische kwaliteit* van een religieuze gemeenschap speelt zich af op het vlak van deze inzet. Als de profeet is: hij die teken geeft, dan is de religieuze gemeenschap - als zij profetisch wil zijn – geroepen om een teken te zijn en haar profetische roeping te beleven als een “creëren van zin”, als zoektocht, schepping en schenking van zin. De theoretici van de postmoderniteit beweren dat de vragen die gesteld worden en die altijd weer gesteld zullen worden, draaien om de functionaliteit en het nut van dingen, begrippen en kennis: “Waartoe dient dit? Is het efficiënt? Is het verkoopbaar?” en niet om hun waarheid of schoonheid: “Is het echt?” De religieuze gemeenschap kan ingaan tegen deze tendens door te proberen een plaats te zijn waar men waakt over de zinvraag en waar men die doorgeeft als een element dat de mens menselijker maakt. De profetie is historisch en maakt altijd gebruik van verschillende talen, neemt verschillende verschijningsvormen aan in de verschillende historische, culturele en geografische situaties. Ik denk dat de profetie vandaag, in onze landen en in onze Kerken, de vorm van vindingrijkheid-van-zin moet aannemen en dat de religieuze gemeenschappen het *geloof* moeten leven en doorgeven als een *zinvolle weg*.

Het religieuze leven is heel beslist geen bureau voor de bevrediging van de spirituele behoeften die opduiken uit de maatschappij. Integendeel, het moet eenvoudigweg zijn eigen roeping volgen. Maar omdat zijn roeping historisch is en ingebed in de Kerk en in de mensengemeenschap, kan het niet onverschillig blijven tegenover de behoeften van de mannen en vrouwen van zijn generatie. Het is juist die *vrijheid*, die de religieuze gemeenschap, gekenmerkt door het *celibaat* beleeft, en juist die *kracht*, die het haalt uit haar

gemeenschap-zijn, die het mogelijk maken zich het verwarde zoeken naar zin aan te trekken en te proberen het antwoord erop te oriënteren in de richting van de christelijke radicaliteit.

De profetische taak van de religieuze gemeenschap ligt dus in haar vermogen om het verhaal van Christus te vertolken, die “ons leert te leven” (Tit 2,12), die aan het mensenleven richting, doel, betekenis en schoonheid geeft. Het komt erop neer symbolen en hermeneutische sleutels van de werkelijkheid te vertalen, eraan te herinneren dat de mens menselijk is als hij zichzelf voortdurend bevraagt, als hij nadenkt over de dood, als hij de raadsels die hij in zichzelf ontdekt aanvaardt als constitutief, als hij in de ontmoeting en relatie met de ander ontdekt hoe mooi het leven kan zijn, als hij zichzelf begrijpt als een taak die verricht moet worden. Dus moet de betekenis van de wijsheid van de Schrift opgewaarderd worden. En van de figuur van Christus zelf. Om, door de diep-menselijke dimensie van Christus’ leven, aan te tonen dat Christus een bevredigend levensdoel is, dat mannen en vrouwen elkaar kunnen vinden en samen een vermenschlijkt leven kunnen leven in de naam van Christus, uit liefde voor Hem en vanwege Hem.

Ik denk dat er voor het religieuze leven nieuwe roepingen kunnen komen als dat weet te vermijden dat het verstart in onveranderlijke vormen en schema’s, die volkomen onbegrijpelijk zijn voor jongeren, die immers gewend zijn aan de mobiliteit en “fluïditeit” (Zygmunt Bauman spreekt over de “liquiditeit”, vloeibaarheid) van het leven-nu. Ik geloof dat een jongere aangetrokken kan worden door een religieuze gemeenschap als hij er een plaats in ziet waar hij ervaring van liefde kan opdoen, waar zijn mens-zijn kan groeien en rijpen. Waar zijn zinragen, op het concrete vlak van het christelijk leven, worden herkend, geaccepteerd en een geloofwaardig en overtuigend antwoord krijgen. Dat wil zeggen: helder, niet dubbelhartig en niet gehuicheld. Dat zal dan ook even rigoureuus en zonder veel omhaal van woorden moeten zijn.

Persoonlijk geloof ik, dat een religieuze gemeenschap – dank zij de menselijke kwaliteit van haar celibatair samenleven – een zeggingskracht kan krijgen, die de boodschap van het Evangelie heel eenvoudig en direct uit zal doen stralen. Temidden van een door de massa-media overbelichte Kerk, die zich te veel bezighoudt met de voorlaatste dingen en die haar boodschap geseculariseerd of gemoraliseerd heeft. Het religieuze leven is daarom geroepen de kern van de christelijke boodschap te verkondigen: niet haar te reduceren, maar haar te herstellen in haar waarlijk onvervreembare en fundamentele dimensie. In de Babylonische verwarring van woorden en berichten waar de jongeren vandaag mee worden gebombardeerd is het belangrijk dat het religieuze leven een eenvoudig woord weet te spreken, helder, ondubbelzinnig, niet verward, niet vaag, in staat een identiteit te schenken, zonder te doen vallen in starheid of simplisme. Volgens mij zal de uitwerking van een duidelijk en verstaanbaar woord, dat het verlangen zal kunnen opwekken naar een radicaal antwoord, tot stand komen door een werk dat erop gericht is *het essentiële* op het vlak van de christelijke spiritualiteit en van de grondprincipes van het religieuze leven terug te vinden.

Wat dit betreft is het evident, dat een van de meest geschikte wegen die weg is, die het Woord van God, dat in de Schriften vervat is, doet resoneren via een manier van lezen, die de tekst in relatie weet te brengen met het leven (*de lectio divina*). Een religieus leven dat zich zal presenteren als een gemeenschap van personen, geplaatst onder het primaat van het Woord van God en een menselijk en mensvormend leven leidend in liefde, zal zonder twijfel het sterkste appèl zijn, dat men tot jongeren die op zoek zijn kan richten. Daarvoor is het nodig dat religieuze gemeenschappen zich een houding van diepe sympathie voor al het menselijke eigen maken en dat zij geloven – omdat zij het leven en zelf ervaren, dat het Evangelie oriëntatie en zinvolheid kan geven juist aan het menselijke.

3. Tenslotte, hoe ziet u de roeping pastoraal, waar zo’n pastoraal nog relevant is?

Wat het beste kan helpen om te onderscheiden of iemand roeping heeft en eventueel ook om personen te wijzen op het religieuze leven en ertoe uit te nodigen, dat is: *spirituele begeleiding*. Dat werk, dat bestaat uit het luisteren naar die persoon, het aandacht hebben voor zijn menselijke problemen (psychologische, affectieve, seksuele) en het uitoefenen van spiritueel vaderschap, is zodoende een passende weg om een jongere te brengen tot dat vitale gebeuren, dat voor hem de mogelijkheid openzet om een radicaal christelijke weg te gaan. Het gaat in deze spirituele begeleiding om een menselijke relatie, waarbinnen op ongekunstelde wijze een *sequela Christi* in een religieus leven geboren zal kunnen worden. *Het is de ontmoeting tussen een persoonlijke vrijheid en een bepaalde religieuze forma vitae die de roeping doet ontvlammen*. Of, om het anders te zeggen, deze ontmoeting vormt het kader, waarbinnen de Heilige Geest de roeping kan wekken, als een gebeuren van God in de geschiedenis van de mens, dat zijn diepe verlangen oriënteert in de richting van de totale overgave van zijn leven aan de Heer.

Het is dus hachelijk te beweren, dat een “roepingenpastoraal” het meest relevante middel zou zijn om het probleem van het gebrek aan roepingen op te lossen. Als dit - om de definitie in de Italiaanse Dictionaire van de Roepingenpastoraal weer aan te halen - “bestaat uit de bemiddelende rol van heel de christelijke gemeenschap tussen God die roept en hen die geroepen worden, opdat de gaven van leidinggeven en de charisma’s die door de Heilige Geest geschonken worden, overal met edelmoedige beschikbaarheid ontvangen worden”, dan ziet men niet goed waarin deze pastoraal verschilt van het werk van de Kerk op zich, zoals dat geschiedt in de liturgie en de sacramenten, de catechese, de prediking en het getuigenis. Vanuit deze gezichtshoek *is de beste roepingenpastoraal die, welke een christelijke gemeenschap ontplooit wanneer zij leeft vanuit de kern van het geloof*.

Overigens is in elke religieuze gemeenschap over het algemeen zichtbaar hoe heterogeen de persoonlijke spirituele wegen van de leden van de communiteit zijn. In dit domein regeert de vrijheid van de Geest soeverein. De roepingsverhalen van de belangrijkste woestijnvaders spreken wat dit betreft boekdelen: terwijl Antonius komt uit een christelijk praktiserend gezin, heeft Dorotheus van Gaza een zorgeloze jeugd genoten, ver verwijderd van enige christelijke vorming. Zelfs nood, ja zelfs angst, kunnen aan de oorsprong staan van een weg van christelijke radicaliteit, die exemplarisch kan worden door haar heiligheid. Dat is het geval met Abba Mozes, die een beroemd woestijnvader werd nadat hij het monastieke leven had aangenomen uit vrees een zware straf te zullen moeten ondergaan voor een moord, die hij bedreven had.

Daarom, in plaats van hier een strategie uit te stippelen die religieuze roepingen zou kunnen bevorderen, geef ik liever enkele punten waar u op moet letten en waaraan u prioriteit moet geven in het werk van onderscheiding en begeleiding van jongeren.

- *Aandacht voor het menselijke*, door de jonge mens te helpen zichzelf te lezen, met zichzelf in dialoog te gaan, zich ermee vertrouwd te maken om van binnenuit te leven, te denken, naar zichzelf te luisteren, zijn wil in daden om te zetten.
- *Aandacht voor het affectieve, relationele en seksuele*, wel wetend dat het daarbij gaat om het kwetsbaarste deel van de persoon en dat daarvoor de diepste en radicaalste toelating vereist wordt.
- *Aandacht voor psychologische kwetsbaarheid*, ten einde te zien of de persoon pathologische trekken vertoont, of gewoon tekortkomingen, die zullen kunnen verdwijnen.
- *Aandacht voor het diepe verlangen van de persoon*, vooral voor zijn dorst naar de navolging van Christus, zijn liefde voor het Woord van God, zijn verlangen naar het gebed.
- *Tenslotte de kunst om te evalueren* of de persoon, die zich presenteert het celibaat en het gemeenschapsleven, die onmisbare voorwaarden voor het religieuze leven, *aan zal kunnen*.

Kort gezegd, men zou in de lokale kerken het charisma van het spiritueel vaderschap moeten ontwikkelen, door personen die capabel zijn voor zo’n delicaat dienstwerk aan te

moedigen. Ik bedoel : personen die vertrouwen hebben in het religieuze leven, het begrijpen, respecteren en het durven aanwijzen als een mogelijke levensvorm, die iemand in staat stelt zijn verlangen om radicaal christelijk te leven te realiseren.

Het zou, tenslotte, belangrijk zijn dat zij die in een religieuze communiteit jongeren ontmoeten, bijvoorbeeld als zij lezingen of meditaties geven, hen tevens *durven roepen*. Weliswaar heeft de monastieke traditie sterk de houding ontwikkeld, die bedoeld is om kandidaten te ontmoedigen, door ze te laten wachten aan de poort, ze niet gemakkelijk in het klooster toe te laten, hun geduld en nederigheid op de proef te stellen, maar zij heeft hen ook met zachte hand weten uit te nodigen en opnemen.

Als een communiteit alleen maar naar intredingen blijkt te verlangen omdat zij vreest voor haar einde, of als zij zichzelf ziet als een plaats waar de jonge mens een bezigheid zal kunnen vinden die hem in staat zal stellen sommige van zijn bekwaamheden nuttig te maken, dan zal haar houding de kandidaat, die zijn zoeken naar een radicaal christelijk leven ernstig neemt, zeer beslist volkomen ontmoedigen en afstoten. Als zij daarentegen blijkt zal geven van verlangen naar hem – terwijl zij hem intussen helemaal vrij laat – dan zal haar houding een buitengewoon positieve uitwerking kunnen hebben. Wanneer men, in het kader van een relatie van persoonlijke begeleiding, bij een jonge mens essentiële elementen bemerkt, die een religieus leven kunnen schragen, dan zal het voor de spiritueel begeleider mogelijk zijn de roeping te duiden en de jongere voor te bereiden om een mogelijkheid die in hem is, en waar hij misschien nooit aan zou hebben durven denken als hij aan zichzelf overgelaten was, onder ogen te zien.

Het komt erop aan hem deze mogelijkheid te doen inzien, een licht te ontsteken, een weg te wijzen. Uiteindelijk gaat het erom hem bewust te maken van een vrijheid. En het is deze vrijheid die uiteindelijk een beslissing zal mogen nemen.

Vertaald uit : “Nouvelle Revue Théologique” 4/07